

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4908/2020
04.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Гордане Комненић и Бисерке Живановић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., ..., чији је пуномоћник Срђан Сикимић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., са привременим боравиштем у ..., чији је пуномоћник за примање писмена у Републици Србији ВВ из ..., ГГ и ДД, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Петар Цветковић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о поклону, одлучујући о ревизији тужених ГГ и ДД, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1218/20 од 11.06.2020. године, у седници одржаној 04.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1218/20 од 11.06.2020. године у преиначујућем делу става првог изреке, и у делу одлуке о трошковима, тако што се одбија жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Новом Саду П 1504/18 од 18.12.2019. године у ставовима првом и четвртом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженима ГГ и ДД солидарно накнади трошкове ревизијског поступка од 165.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 1504/18 од 18.12.2019. године, ставом првим изреке одбијен је примарни тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је ништав даровни уговор закључен 28.08.2002. године између туженог ББ и пок. ЂЂ, као поклонодаваца и уживалаца доживотног плодуживања са једне стране и тужиље као поклонопримца са друге стране, као и тужених ГГ и ДД као уживалаца доживотног права плодуживања, оверен пред Општинским судом у Новом Саду под Ов1 .../... од 09.09.2002. године и Ов1 .../... од 05.03.2003. године. Ставом другим изреке одбијен је евентуални тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је ништав даровни уговор ближе наведен у ставу првом изреке у делу у коме је од стране

дародаваца конституисано доживотно право плодуюживања у корист тужених ГГ и ДД из члана 1, 3. и 4. уговора. Ставом трећим изреке одбијен је предлог тужених ГГ и ДД за обезбеђење парничних трошкова (акторска кауција) од стране тужиље. Ставом четвртим изреке обавезана је тужиља да туженима ГГ и ДД накнади трошкове парничног поступка од 114.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1218/20 од 11.06.2020. године, ставом првим изреке жалба тужиље је усвојена и првостепена пресуда у ожалбеном делу (став први, други и четврти изреке) преиначена тако што је усвојен примарни тужбени захтев и утврђено да је ништав даровни уговор закључен 28.08.2002. године између туженог ББ и пок. ЂЂ, као поклонодаваца и уживалаца доживотног плодуюживања са једне стране и тужиље као поклонопримца са друге стране, као и тужених ГГ и ДД као уживалаца доживотног права плодуюживања, оверен пред Општинским судом у Новом Саду под Ов1 .../... од 09.09.2002. године и Ов1 ... /... од 05.03.2003. године и тужени ГГ и ДД обавезани да тужиљи солидарно накнаде трошкове парничног поступка од 506.361,00 динара, а укинута у делу којим је одбијен евентуални тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је ништав даровни уговор ближе наведен у изреци у делу у коме је од стране дародаваца конституисано доживотно право плодуюживања у корист тужених ГГ и ДД из члана 1, 3. и 4. уговора и обавезани тужени ГГ и ДД да тужиљи солидарно накнаде трошкове жалбеног поступка од 195.861,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени ГГ и ДД су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужених основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужиља је рођена ... године у ..., од оца ББ, овде туженог и мајке сада пок. ЂЂ, а тужени ГГ и ДД су тужиљини ујак и ујна. Предметни даровни уговор је сачињен 28.08.2002. године у ... према коме дародавци дарују на вечито и неопозиво својој кћерки стамбену зграду у ул. ... бр. ..., саграђену на парц.бр. .../... - изграђено грађевинско земљиште површине 0ба 04м2, уписану у зкњ.ул. бр. ... к.о. ..., као и 468120/5149320 дела зграде „...“, саграђене на земљишту у друштвеној својини на парц.бр. .../..., уписану у зкњ.ул. бр. ... к.о. ..., с тим што за себе задржавају доживотно право плодуюживања на поклоњеним непокретностима, као и упис доживотног права плодуюживања на поклоњеним непокретностима у корист ДД и ГГ. Према члану 3. уговора уживаоци доживотног права плодуюживања се већ налазе у поседу непокретности, а према члану 4. дародавци изјављују да се даропримац у земљишњим књигама може укњижити као власник, односно сувласник, без њихових даљих питања и одобрења, с тим што се на овим некретнинама у земљишњим и катастарским књигама има уписати доживотно право

плодоуживања у корист ББ, ЂЂ, ДД и ГГ. Утврђено је да су уговор својеручно потписали ББ и ЂЂ, као дародавци, АА, као даропримац, те ДД и ГГ, као плодуживаоци, као и да је тужила била упозната са тим шта потписује. Тужени ББ, сада пок. ЂЂ, ДД и ГГ су своје потписе на предметном уговору оверили пред Општинским судом у Новом Саду 09.09.2002. године под Ов1 .../..., док је тужила свој потпис на предметном уговору оверила пред Општинским судом у Новом Саду 05.03.2003. године под Ов1 .../..., након што је напунила ... година (... године). Центар за социјални рад Града Новог Сада није поступао у смислу давања сагласности за закључење предметног даровног уговора.

Предметне непокретности 1990-их година су купили тужени ББ и његова супруга пок. ЂЂ у сувласничком уделу од по $\frac{1}{2}$ дела и ту боравили приликом доласка на годишњи одмор из ..., а дали су је на коришћење туженима ДД и ГГ, који су дошли из ... . Саслушан у својству парничне странке тужени ББ је навео да је мотив за закључење предметног даровног уговора био да своју покојну супругу ослободи страха који се тицао могућности његовог сина из првог брака да полаже право на имовину, као и да јој учини да у стамбеном смислу обезбеди свог брата и снају и да јој на тај начин продужи живот, а због погоршања њеног здравственог стања. Навео је да је као прималац издржавања са тужиљом као даваоцем издржавања закључио и уговор о доживотном издржавању (2012., 2013. или 2014. године), који за предмет има између осталог и кућу која је била предмет даровног уговора, а овај уговор је закључио како би тужилу обезбедио након његове смрти, јер са сином из првог брака није у контакту. Тужила се никад није уписала као власник предметних непокретности на основу даровног уговора, нити су тужени ГГ и ДД уписали своје право плодуживања. Утврђено је да је после смрти ЂЂ (01.02.2004. године), по основу решења о наслеђивању тужени ББ на кући у ..., ул. ... бр. ..., уписан као сувласник са уделом од $\frac{3}{4}$ дела, а тужила као сувласник са уделом од $\frac{1}{4}$. Тужени ГГ и ДД су живели у предметној кући до краја 2016. године, када су се иселили. Сада у тој кући живи тужени ББ, који је у мају 2018. године из ... дошао да живи у ... .

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да примарни тужбени захтев није основан оценивши да тужила нема правни интерес да се позива на ништавост предметног уговора у целини у смислу одредбе члана 109. ЗОО, јер она у истом има својство поклонопримца, те да није основан ни евентуални тужбени захтев, будући да чињеница да није постојала сагласност Центра за социјални рад приликом конституисања права доживотног плодуживања на предметним непокретностима не повлачи санкцију ништавости, већ рушљивости, као и да предметним уговором није повређен принудни пропис у погледу конституисања права доживотног плодуживања у корист тужених ГГ и ДД, због чега је одбио примарни и евентуални тужбени захтев тужиле. Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је усвојио примарни тужбени захтев и утврдио да је ништав предметни даровни уговор, оценивши да тужила у предметном правном послу има правни интерес који не мора да доказује, те да је у конкретном случају циљ закључивања наведеног правног посла, односно преноса права својине на тужилу и установљење права доживотног плодуживања недопуштен, јер су родитељи тужиле тим правним послом желели да онемогуће остваривање наследних права сина из првог брака туженог ББ, док је укинуо одлуку у делу којим је одлучено о евентуалном тужбеном захтеву .

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужених указује да се изражено становиште другостепеног суда у побијаној пресуди заснива на погрешној примени материјалног права.

По оцени Врховног касационог суда, погрешан је закључак другостепеног суда да тужиља у предметном правном послу има правни интерес који не мора да доказује. Наиме, да би тужиља имала правни интерес у смислу одредбе члана 194. став 2. Закона о парничном поступку, она мора да изнесе тврдњу да тражи правну заштиту, јер је њено субјективно право повређено или угрожено и да учини вероватним, да ће, ако њен захтев буде усвојен, то за њу представљати остварење одређене правне користи коју без судске одлуке не би могла остварити. Имајући у виду наведено, те чињеницу да правно дејство предметног даровног уговора доводи до стицања права својине у корист тужиље, као поклонопримца, то предметним уговором није повређено било какво субјективно право тужиље, па је стога правилан закључак првостепеног суда да тужиља нема правни интерес да се позива на ништавост предметног уговора у целини у смислу одредбе члана 109. ЗОО.

Погрешан је и закључак другостепеног суда да у конкретном случају циљ закључивања наведеног правног посла, односно преноса права својине на тужиљу и установљење права доживотног плодуживања недопуштен, јер су родитељи тужиље тим правним послом желели да онемогуће остваривање наследних права сина из првог брака туженог ББ. Наиме, како уговор о поклону није регулисан нормама позитивног законодавства, на њега се примењују правна правила из параграфа 561. до 568. и 937. Српског грађанског законика, сходно Закону о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације. Код уговора о поклону поклонодавац даје или обећава поклонопримцу добровољно неку имовинску вредност а поклонопримац то прима или прихвата. За овај уговор је од битног значаја да између странака постоји сагласност о предмету поклона и воља да се тај предмет поклони односно прими на поклон. Поклон треба да буде резултат добровољног и слободног опредељења поклонодавца. Ради се о добротном уговору, без накнаде. Намера дарежљивости – воља да се поклон учини представља битан елемент уговора о поклону а побуда за закључење уговора улази у сам основ уговора. У конкретном случају утврђено је да предметним даровним уговором дародавци тужени ББ и сада пок. ЂЂ, дарују на вечито и неопозиво својој кћерки непокретности ближе наведене у уговору, да су тужени ББ, сада пок. ЂЂ, ДД и ГГ потписе на предметном уговору оверили пред Општинским судом у Новом Саду 09.09.2002. године под Ов1 .../..., док је тужиља свој потпис на предметном уговору оверила пред Општинским судом у Новом Саду 05.03.2003. године, под Ов1 .../..., након што је напунила ... година (... године), као и да је тужиља била упозната са тим шта потписује. Имајући у виду наведено, по налажењу Врховног касационог суда уговор о поклону закључен је са намером да се учини и прими поклон (*animus donandi*). Наведено изричито произлази и из садржине уговора о поклону. Такође утврђене околности потврђују постојање намере дарежљивости поклонодавца, као побуду при закључењу уговора. Побијаном пресудом истиче се да је у конкретном случају циљ закључивања наведеног правног посла, односно преноса права својине на тужиљу и установљење права доживотног плодуживања недопуштен, јер су родитељи тужиље тим правним послом желели да онемогуће остваривање наследних права сина из првог брака туженог ББ. Међутим, по оцени Врховног касационог суда намера дарежљивости родитеља тужиље, као мотив није отпао и кауза уговора постоји. Наиме, тужиља није доказала да је постојала недопуштена побуда на страни њених родитеља. Чињеница да је мајка тужиље, као

један од поклонодаваца била тешко болесна не значи аутоматски и да је утицала на туженог ББ да изрази своју вољу како у погледу поклона, тако и у погледу установљавања плодуживања, будући да у конкретном случају тужила није доказала да је било недозвољених утицаја на вољу поклонодаваца. Такође, у складу са чланом 53. ЗОО, правно релевантна побуда код уговора без накнаде је само недопуштена побуда која је битно утицала на одлуку поклонодавца и која чини да је поклон учињен из недопуштене побуде без дејства, а тужила није доказала да је побуда која је утицала на њене родитеље да се уговорно обавезу била недопуштена. Дакле, предметни уговор о поклону нема недопуштене побуде и закључен је у складу са принудним прописима, јавним поретком и добрим обичајима, те стога жалба тужиле у наведеном делу није основана. Такође, правилан је и закључак првостепеног суда да су тужилини родитељи у моменту закључења уговора о поклону били овлашћени да конституишу право доживотног плодуживања. Наиме, одредбама Српског грађанског законика прописано је да се право плодуживања стиче на основу уговора, тестаментa и одржаја, док је за стицање права плодуживања на непокретостима по основу уговора и тестаментa потребан упис у јавну књигу. Сагласно наведеном, предметни уговор постаје правни основ за конституисање права плодуживања уписом у јавну књигу тек када је потпис тужиле као поклонопримца оверен од стране суда, а како је тужила исти оверила својим потписом након што је постала пунолетна, те била способна да схвати значај своје изјаве, односно да прима поклон са установљеним теретом плодуживања, то је правилан закључак првостепеног суда да предметним уговором није повређен принудни пропис у погледу конституисања права доживотног плодуживања у корист тужених ГГ и ДД.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке, применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужени су успели у поступку по ревизији, па им, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су досуђени у висини од 165.000,00 динара и који обухватају трошкове за састав ревизије од стране адвоката од 67.500,00 динара на основу Тарифног броја 16. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12 и 99/20) и трошкове судске таксе на ревизију од 97.500,00 динара, према Тарифном броју 1. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 95/18).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић